

Sygn. akt IV CNP 114/09

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 czerwca 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski (przewodniczący)

SSN Irena Gromska-Szuster

SSN Zbigniew Kwaśniewski (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi powodów

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w O.
z dnia 29 kwietnia 2009 r., sygn. akt IX Ca (...)

w sprawie z powództwa W. K. i A. K.

przeciwko Skarbowi Państwa – Dyrektorowi Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej
w W.

o ustalenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 24 czerwca 2010 r.,

**oddala skargę i zasądza solidarnie od powodów na rzecz Skarbu Państwa –
Prokuraturii Generalnej kwotę 450 zł (słownie: czterysta pięćdziesiąt złotych)
tytułem kosztów postępowania wszczętego wniesieniem skargi.**

Uzasadnienie

Sąd drugiej instancji wyrokiem z dnia 29 kwietnia 2009 r. oddalił apelację powodów od wyroku Sądu pierwszej instancji oddalającego ich powództwo o ustalenie istnienia umowy dzierżawy kompleksu jeziora I.(...) z dnia 26 września 1994 r., rozwiązanej przez stronę pozwaną w dniu 27 lutego 2008 r., ze skutkiem na dzień 29 lutego 2008 r., z powodu nieposiadania przez powodów pozytywnie zaopiniowanego operatu rybackiego.

Sąd odwoławczy podzielił stanowisko Sądu I instancji, że przepis art. 673 § 3 k.c., stosowany odpowiednio do umowy dzierżawy na podstawie art. 694 k.c., pozwalał na wcześniejsze rozwiązanie umowy dzierżawy zawartej na czas oznaczony, w wypadkach zaistnienia okoliczności wskazanych w umowie.

W ocenie Sądu II instancji okoliczności takie wystąpiły, ponieważ powodowie, wbrew umownemu obowiązkowi używania przedmiotu dzierżawy z zachowaniem przepisów m. in. ustawy o rybactwie śródlądowym, wymagających prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej, nie sporządzili i nie posiadali pozytywnie zaopiniowanego operatu rybackiego, a ich winę w tym zakresie stwierdzono prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w K. z dnia 29 sierpnia 2008 r. Brak wspomnianego dokumentu – w ocenie Sądu odwoławczego – uprawniał pozwanego do rozwiązania umowy, zawartej na czas oznaczony, jednostronnym oświadczeniem woli ze skutkiem natychmiastowym.

Sąd drugiej instancji uznał nadto, że pozwany nie nadużył prawa wykonując przysługujące mu uprawnienie, ponieważ powód tego nie udowodnił, a ponadto nie może on opierać swego roszczenia na podstawie art. 5 k.c. Bezzasadność zarzutu dotyczącego oddalenia wniosku dowodowego o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka Sąd uzasadnił tym, że podstawą oceny prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej był brak operatu rybackiego, a nie czynności faktyczne powodów podejmowane w ramach dzierżawy jeziora.

Wyrok Sądu drugiej instancji powodowie zaskarżyli w całości skargą o stwierdzenie jego niezgodności z prawem, wskazując na przepisy art. 5 k.c., art. 58 § 1 i § 2 k.c., art. 353¹ k.c., art. 673 § 3 k.c. w zw. z art. 696 k.c. w związku z art. 6 ust. 1, ust. 2 i ust. 2a ustawy o rybactwie śródlądowym, jako na przepisy prawa, z którymi zaskarżony wyrok jest niezgodny.

W uzasadnieniu skargi oraz dwóch pism z 5 marca 2010 r. i z dnia 11.12.2009 r. rozwijających uzasadnienie podstaw skargi skarżący nie kwestionowali faktu braku posiadania operatu rybackiego w okresie wskazanym w wyroku Sądu karnego, natomiast akcentowali pozytywne opinie, w tym także autorytetów naukowych, co do prawidłowości prowadzonej przez nich gospodarki rybackiej.

W odpowiedzi na skargę przeciwnik skargi – Skarb Państwa wniósł o oddalenie skargi i o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego, akcentując brak sprzeczności orzeczenia z prawem, a nadto oparcie skargi jedynie na odmiennej wizji stanu faktycznego i oceny materiału sprawy przez skarżących.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga została oddalona wobec braku podstawy do stwierdzenia, że zaskarżane orzeczenie jest niezgodne z którymkolwiek z przepisów prawa spośród wskazanych w skardze.

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądu jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, może być uwzględniona tylko wówczas, gdy naruszenie prawa ma charakter kwalifikowany, elementarny i nie może być traktowana jako środek prowadzący do dochodzenia roszczeń odszkodowawczych w odniesieniu do każdego wadliwego wyroku sądu (wyrok SN z dnia 9 marca 2006 r., sygn. akt II BP 6/05, OSNP 2007/3-4/42).

Niezgodność orzeczenia z prawem, powodująca odpowiedzialność odszkodowawczą państwa, musi polegać na oczywistej obrazie prawa. Nie jest nią natomiast wybór jednej z możliwych interpretacji przepisów prawa, choćby a posteriori okazała się nieprawidłowa. Niezgodność prawomocnego orzeczenia z prawem może wynikać tylko z oczywistych błędów sądu, spowodowanych rażącym naruszeniem zasad wykładni lub stosowania prawa. Orzeczenie niezgodne z prawem, to orzeczenie niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i nie podlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawniczej. Niezgodność z prawem rodząca odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa musi zatem mieć charakter kwalifikowany, elementarny i oczywisty, tylko bowiem w takim przypadku orzeczeniu sądu można przypisać cechy bezprawności. Z treści art 424⁴ k.p.c. jednoznacznie wynika, że wprowadzie oparcie skargi na podstawie naruszenia przepisów postępowania jest dopuszczalne, jednak z wyłączeniem zarzutów dotyczących ustalenia faktów lub

oceny dowodów. Ograniczenie powyższe oznacza, że wszelkie zarzuty z zakresu prawa materialnego muszą być osadzone na faktach ustalonych przez sąd, a nie projektowanych przez stronę (zob. wyrok SN z dnia 10 czerwca 2008 r., sygn. akt I BP 54/07, niepubl.; wyrok SN z dnia 20 września 2007 r., sygn. akt II CNP 87/07, niepubl.).

Ocena zaskarżonego orzeczenia z uwzględnieniem wskazanych w skardze przepisów prawa nie uzasadnia wniosku, aby orzeczenie to było niezgodne ze wskazanymi przez skarżących przepisami.

Brak jest sprzeczności zaskarżonego orzeczenia z art. 5 k.c., ponieważ zasadnie wskazał w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy, że strona powodowa nie udowodniła aby pozwany, wykonując przysługujące mu uprawnienie do rozwiązania umowy ze skutkiem natychmiastowym, nadużył swojego prawa, a w szczególności nie wskazała konkretnie na żadną z zasad współżycia społecznego, której naruszenia miałby dopuścić się pozwany korzystając ze swoich uprawnień ustawowych.

Skarga nie zawiera również bliższego uzasadnienia w czym miałyby się wyrażać niezgodność zaskarżonego wyroku z art. 58 § 1 i 2 k.c. i z art. 353¹ k.c.

Pierwszy z wymienionych artykułów określa w obu paragrafach odrębne przesłanki przesądzające o bezwzględnej nieważności czynności prawnej, a skarżący nie zgłosili żadnych argumentów wskazujących na niezgodność zaskarżonego wyroku z tymi przepisami.

Z kolei przepis art. 353¹ k.c. wyraża zasadę swobody umów, zakresem której to swobody objęta jest możliwość zastrzeżenia w umowie okoliczności, pozwalających na rozwiązanie ze skutkiem natychmiastowym umowy zawartej także na czas określony, ponieważ o dopuszczalności skutecznego zastrzeżenia takich klauzul, także w umowie dzierżawy, przesądziło zarówno orzecznictwo w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 21 grudnia 2007 r., sygn. III CZP 74/07 (OSNC 2008, Nr 9, poz. 95), jak również uczynił to ustawodawca w art. 673 § 3 k.c. w zw. z art. 694 k.c. Wyrażona w zaskarżonym wyroku aprobata co do dopuszczalności skutecznego skorzystania przez stronę pozwaną z uprawnienia wynikającego z art. 673 § 3 k.c. zw. z art. 694 k.c., a polegającego na uprzednim zastrzeżeniu w umowie okoliczności uzasadniających dopuszczalność rozwiązania ze skutkiem natychmiastowym umowy dzierżawy zawartej na czas określony, a następnie wcześniejszego wypowiedzenia umowy dzierżawy wobec wystąpienia takich okoliczności, nie może świadczyć w tym zakresie o niezgodności zaskarżonego wyroku z obu wskazanymi przepisami.

Jako oczywiście nietrafne ocenił należało zarzuty skarżących o niezgodności zaskarżonego wyroku z przepisami art. 6 ust. 1, ust. 2 i ust. 2a ustawy z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym, w brzmieniu tych przepisów z daty wydania zaskarżonego wyroku (Dz. U. 2007 r. Nr 21, poz. 125). Sąd Okręgowy ani nie zanegował w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku istnienia obowiązku prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej przez powodów jako uprawnionych do rybactwa w obwodzie rybackim (art. 6 ust. 1 ustawy), ani nie sprzeciwił się istocie ustawowej definicji racjonalnej gospodarki rybackiej (art. 6 ust. 2 ustawy). Zasadnie uznał również Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, zgodnie z art. 6 ust. 2a) ustawy, że podstawą dokonywania oceny wypełnienia obowiązku prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej jest m. in. operat rybacki. Próba bagatelizowania przez powodów braku posiadania tego dokumentu, a stanowiącego jedną z ustawowo wskazanych podstaw dokonywania oceny wypełniania przez uprawnionych do rybactwa obowiązku prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej oraz zastępowania go innymi dowodami, nie może odnieść zamierzonego skutku, ponieważ nie dowodzi niezgodności zaskarżonego wyroku ze wskazanymi wyżej przepisami ostatnio wymienionej ustawy.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 424¹¹ § 1 k.p.c.

O kosztach postępowania wszczętego wniesieniem rozpoznanej skargi orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i art. 99 k.p.c. oraz na podstawie § 12 ust. 5 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).